

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Paulino Larrañaga Longarte

*Eibar, Gipuzkoa
(1918-2011)*

Aurkibidea

Biografia

Paulinok ume-umetatik marrazteko zuen gaitasuna ikusirik, Jesús Berezibar "Txopa"-rengana bidali zuten ikas zezan; gero, Cayetano Careagarekin ikasi zuen grabatzen. 18 urte zituela gerra hasi eta boluntario bezala aurkeztu zen. San Andrés Batailoiari egon zen baina preso hartu zuten eta León-era eraman zuten lehenik, gero Batallón de Trabajadores-ekin Nafarroara. Handik Teruel-eko frentera eta bertatik Bartzelonara. Han, Gobernu Militarrean egon zen marrazkilari bezala. Gerra amaitutakoan, mobilizazioa etorri zen eta soldadutza egin behar izan zuen. 1941ean, Gernikara joan zen lanera, trokel artistikoak egitera. 24 urte zituenean, Eibarrera itzuli zen. Irakurtzeko zaletasun handia izan du beti. Gehienbat egurra izan da landu duena.

Zintak

AB-033

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Egoibarra
- **Data:** 1991-01-01
- **Iraupena:** 15 min
- **Euskarria:** CD

AB-086

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Irratia, Euskadi
- **Data:** 1998-01-01
- **Iraupena:** 92 min
- **Euskarria:** Audio Analog

AB-087

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Irratia, Euskadi
- **Data:** 1998-01-01
- **Iraupena:** 12 min
- **Euskarria:** Audio Analog

AB-865

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Bustinduy Arizmendi, Idoia
- **Data:** 2009-09-09
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Bustinduy Arizmendi, Idoia

AB-866

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Bustinduy Arizmendi, Idoia
- **Data:** 2009-09-09
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Bustinduy Arizmendi, Idoia

Pasarteak

1. Armagintza eta grabatugintza

- **Erref:** AB-033/001
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:00

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Armagintzaren garrantzia grabatuaren eta damaskinatuaren sorreran.

2. Grabatugintza eta damaskinatua

- **Erref:** AB-033/002
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:02:00. **Bukatu:** 00:03:00

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Grabatua eta damaskinatuaren arteko desberdintasunak.

3. Damaskinatuaren historia

- **Erref:** AB-033/003
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:03:00. **Bukatu:** 00:03:00

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Damaskinatuaren jatorria, bilakaera.

4. Eibarko artistak: Plácido Zuloaga

- **Erref:** AB-033/004
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:03:00. **Bukatu:** 00:05:00

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Plácido Zuloaga (Ignacio Zuloagaren aita) izan zen damaskinatuari hasiera eman ziona eta indartu zuena. Erakusketak egin zituen Sevillan, Parisen, e.a.

5. Zuloagatarrak, artista ezagunak

- **Erref:** AB-033/005
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:05:00. **Bukatu:** 00:05:00

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Daniel Zuloaga (Ignacio Zuloagaren osaba), zeramista izandakoa Madriden.

6. Eibarko artistak: Carlos Elgezua

- **Erref:** AB-033/006
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:05:00. **Bukatu:** 00:06:00

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Carlos Elgezua, eskultorea.

7. Eibarko artistak: Jacinto Olabe

- **Erref:** AB-033/007
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:06:00. **Bukatu:** 00:08:00

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Jacinto Olabe, dibujoan eta argizarian maixua.

8. Eibarko artistak: Cayetano Kareaga

- **Erref:** AB-033/008
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:08:00. **Bukatu:** 00:09:00

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Cayetano Kareagak metalean grabatzen zuen.

9. Eibarko artistak: Agustín Larrañaga "Matxari"

- **Erref:** AB-033/009
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:09:00. **Bukatu:** 00:09:00

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Agustín Larrañaga "Matxari", damaskinadorea.

10. Eibarko artistak: Estanislao Artamendi

- **Erref:** AB-033/010
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:09:00. **Bukatu:** 00:09:00

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Estanislao Artamendi artista eibartarra.

11. Eibarko artistak: Txomin Martínez

- **Erref:** AB-033/011
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:09:00. **Bukatu:** 00:09:00

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Txomin Martínez grabadorea.

12. Eibarko artistak: "Txopa"

- **Erref:** AB-033/012
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:09:00. **Bukatu:** 00:10:00

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

"Txopa", marrazkilari eta tallista oso ona.

13. Paulino Larrañaga artista eibartarra

- **Erref:** AB-086/001
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:46
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Paulino Larrañaga artistaren biografia. Pello Zabaletak egindako aurkezpena. Paulino Larrañaga, dibujo eta pinturan jardundakoa eta momentuan batez ere eskultura lantzen duen artista (egurrezko eskulturak).

Transkripzioa

- Eskuak lanerako gehienok, arterako gutxi batzuk. Eskueta nekeak, nahikoa errez pasatzen diren nekeak; adimenekoak, burukoak, arimako nekeak, bizitza guztian lagun egiten digutenak; artistaren nekea, bere kezka. Paulino Larrañaga: artista. Zer dira eskuak artista batentzat?
- Eskuak dira gorputzian hankak bezela, ibilli egin bihar dirala eta eskuak erabilli egin bihar dirala. Hortik urtetzen dau esan nahi dot arte ederrak. Ni pasau naiz: dibuak, pinturak, eta oiñ eskultura. Eskultura egurrian edo zurian zela esaten dan . Zurezko eskulturak egitten ditturaz; gero ikusiko dittuzu zerak.
- Beraz, eskuak lanabes dira, baina ez ote dira gehiago idearen bide? Idea eskuetara doa...
- A bai! Ideak mobitzen dittuez eskuak. Bai, hori da, gorputzak hankak bihar dittuzen bezela mobimientuetarako, eskuak dira gure ideak modelatzeko.
- Zilegi bekit bromatxo bat: zer lirateke italianoak eskurik gabe?
- Bo! Hori da.

14. Paulino Larrañaga eta artea

- **Erref:** AB-086/002
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:01:46. **Bukatu:** 00:03:11
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Paulino Larrañaga eta artea. 79 urterekin lanean jarraitzen du. Gizakia ez dago geldirik egoteko egina. Lana bedeinkazio bat da berarentzat.

Transkripzioa

- 79 urte, apirilaren 13an 80, eta oraindik lanean?
- Bai, bai. Hori itxi/laga ezker, ez dakit nik!
- Hain beharrezkoa al da ba lana?
- Ez dakit hogei urte edo hogei ordu biziko giñakezenik itxi/laga ezker.
- Baina horrek, Paulino, ez dakit esan nahi ote duen gizona lanerako egina dagoela.
- Bai, gizona ez da geldi egoteko egiña. Gizonak bere inkietudiak beti dauzka; gizona normala danak! Eta batzuk golferixiari emoten jakuez eta hor konpon! Lanik ez, eta ahal daben bezela bizi lanik egin barik, eta hori ez da gizon izatia! Ez da!
- Baina gaur zer da lana? Horrela galdetzeko, zer da? Biblian datorren madarikazio hura, edo, azken batean, bedeinkazio bat da?

- Ni, nere ustez, nik sinismena be badaukat Jaungoikuari eskerrak, eta neretzat bedinkaziño bat da. Bedinkaziño bat! Ni gustora nabil neure zerekin, neure lanekin, beste batzueri erakutsi, eta horrek pozgarri haundi bat emoten desta niri. Horixe da.

15. Artistaren izatea; Euskal Herrian filosofo gutxi

- **Erref:** AB-086/003
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:03:11. **Bukatu:** 00:04:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

<p>Artistaren izatea. Baroja, Unamuno... Euskal Herrian gizon handiak izan ditugu, baina filosofo gutxi.</p>

Transkripzioa

- Egia al da artista izateko ero xamarra izan behar dala?
- Nik baietz uste dot. Fama hori badaukagu eta nik uste dot bagarala, bai: beti masatik alde egindako edo... en fin!
- Zu, gainera, oso Frantzia zale zara...
- Bai, bai.
- ... eta han ero faltarik ez dago.
- Hombre!
- Artisten artean diot, e? Eskulturan eta pinturan eta...
- Bai, han idazliak-eta asko dagoz, ba! Ha kultura haundiko herri bat da, Frantzia. Ez da hamen bezela. Nik uste dot Euskal Herrixan badittugula eta izan dittugula gizon haundixak, ezta? Barandiaran eta hórrek beste... eta, en fin, Baroja eta Unamuno eta hórrek zerak izan dira. Baiña filosoforik gutxi; Carlos Santamaria sartu egin bihar dogu, ezta? Eta beste batzuk oin buruan ez ditturanak. Euskal Herrixa ondio dago, nik uste dot, berbia hartu netsana zerari, Julio Caro Barojari: "Somos un pueblo ignorante y orgulloso".
- Bueno, hori herri xehe guztiak. Igual dira, hemen eta Txinan.
- Danak izango dabe, ezta? Bueno, bueno, baiña nik neriari begira: pena emotekua da, pena emotekua da.

16. Isasiko fraideekin eskolan

- **Erref:** AB-086/004
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:04:34. **Bukatu:** 00:05:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

<p>Eskolan bi urtean egon zen fraideekin. Frantses pixka bat ikasi zuen. 13 urterekin lanean hasi zen. Gero frantsesa ikasten jarraitzea erabaki zuen.</p>

Transkripzioa

- Eibartarra, benetako eibartarra.

- Bai, eibartarra.
- Ikasi ere, hementxe ikasi zenuen, ezta?
- Bai, hamen izan dira neure oiñarrixak, Eibarren.
- Badakit frantses ikasi zenuela. Nolatan izan zen hori?
- Ba, txikittan frailliekiñ apur bat, hasiera bat emon genduan, eta urte bi besterik ez nittuanetik egin fraillietan, gero lanian hasi nintzan hamahiru urterako, eta akabo! Holaxe. Baiña gero sartu jatan, ba, "Joño!, frantsesa..." eta, etxian benga, bata, bestia, eta gero profesora bat edo beste euki neban hamen, Eibarren. Eta azkenengo etxetik hurrian, eta harekin moldatu nintzan eta, tira! Behintzat ez dot ardurarik eukitzen Frantzian zihar han bakarrik ibiltzeko.

17. Antzinako Eibar

- **Erref:** AB-086/005
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:05:30. **Bukatu:** 00:06:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

<p>Antzinako Eibar. Orduan lana ez zen falta; 10-11 ordu sartzen zituzten egunean.</p>

Transkripzioa

- Lanean hasi zinela diozu hamahiru urterekin?
- Bai.
- Eibar orduan erabat beste Eibar zen. Ez zen gaurkoa.
- Bai! Danak lanian... Orduan ez zeguan parorik! Holakorik ez zan entzuten. Golfo batzuk izan ezik hamen parorik ez zeguan!
- Lanean gainera, amorratzen.
- Hombre! Orduak sartzen jendia! Orduak sartzen, bai, bai! Gure aittak eta, beti, e... bueno! Hamar-hamaika ordu, hamabi be igual, eta holaxe zan! Eibar horixe izan da! Eibar, eta nere ustez inguruak be holan izango ziran!

18. Jesus Berezibar `Txopa´ eta Cayetano Kareaga

- **Erref:** AB-086/006
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:06:10. **Bukatu:** 00:08:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

<p>Etxean dibujorako esku ona zuela ikusten zuten eta artista batengana eraman zuten, aprendiz bezala. Jesus Berezibar `Txopa´; Gero, Cayetano Kareagarekin ikasi zuen grabatzen. Beste lagun batekin batera beraien kontura hasi ziren lanean, baina gerra hasi eta kitto! Grabatua; damaskinatua. Jacinto Olaberekin ikasi zuen marrazten.</p>

Transkripzioa

- Hamahiru urtekin ez da gartzetxo lantegi batean sartzeko? Bueno, orduan aprendiz ere bazegoen kategorian!
- Bai, ba! Aprendizajia izaten zan eta zerbait ikasi nahi eta etxian, ba, aittak eta amak eta bata eta bestia, eta: "Zuk tendentzia dozu dibujora. Dibujo erre egitten dozu..." eta hau eta bestia, eta: "Artista batengana..." Eta bueno! Jesus Berezibar hasi zan, ezta? Eta Jesus Berezibar tallista on bat izan zan. Bere ezizena `Txopa´ zan. Eta harek... lan barik geratu zan. Tallia modatik juaten; muebliak danak lisuak, eta en fin. Eta geratu zan lanik barik eta harek ikusten ninduan ni ba: "Ba, hau mutillau aurrera ataratzeko, ba...". Amistadia eukan Kareagatarrekiñ eta hara sartu ninduan eta bueno, Kareagakin be egin nittuan beste urte batzuk eta en fin! Gero, nere kontura be hasi nintzan beste lagun batekin, baiña gerria sartu zan, eta kitto!
- Hor, ikasi-ikasi, esaten duzu, zuk taila ikasi zenuen zerarekin...
- `Txopa´kiñ.
- `Txopa´rekin, Jesus Berezibarrekin.
- Bai, Jesus Berezibar, bai.
- Baina gero grabatzen ere ikasi zenuen!
- Bai, grabatzen Kareagakiñ!
- Cayetano Kareagarekin?
- Bai, Cayetano Kareagakiñ.
- Baina lanbide, lanbide... Lanerako grabatzea zen inportanteagoa, ezta?
- Bai, bai, bai. Bueno, grabau... Zela aitzen dan grabau. Damaskinaua da, ba, gauza bat eta grabaua... Trokelak egitten genduzen, "matricería o troquelería artística": medaillak eta holako gauzak egitten. Bai, o sea ke troketan, edo kubiertoak zirala, edo medailloiak zirala, hárentzako trokelak egitten. O sea ke "era troquelería artística".
- Horrek esan nahi du esku oso fina eduki behar zenuela!
- Bai, bai. Lupakiñ eta en fin, gauzak.
- Orduan, dibujo nola ikasi zenuen? Ze, horretarako dibujo ikasi egin behar da!
- Bai, ba, `Txopa´kin batera, baiña neuk neukan horretarako erreztasun haundixa eta neuk bakarrik. Eta gero euki neban zera, Olabe be, Jazinto Olabe. Harekin be bai beste apur bat, eta akabo! Gaur arte!

19. Artistaren izatea

- **Erref:** AB-086/009
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:11:10. **Bukatu:** 00:12:22
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

<p>Lan mundua artista batentzat. Aprendiz batek oso gutxi kobratzen zuen; batzuetan, ezer ere ez. 18 urtera arte, batean eta bestean ikasten.</p>

Transkripzioa

- Zenbat denbora behar izaten zen grabadore izateko?
- A, denporia?
- Ikasteko, ikasteko diot, e?

- Bueno, ikasteko, ba... ez dakit nik! Bueno, damaskinadore izateko... bueno! Nik ez dakit denporia! Nik, e... neu ez naiz izan!

- Baina diot, zeurea, esaterako?

- A, neuria? Gehituago bihar zan! Dibujua eta gero han ekiñaldixak, ba... gutxienez bai urte bi, hiru be igual! Depende, batzuk bost be igual!

- Eta orain galdera: zenbat irabazten zuen aprendiz batek orduan?

- Aprendiz batek batez igual, batez igual! Eta izan leike, ba, lau-bost-sei errial, holakoren bat! Bai!

- Eta zure lehendabiziko soldata?

- Nere lehendabiziko soldatia? Nik ez dakit soldatarik iñoiz euki dodan! Ke ba! Etxian jan ta hortxe ibili! Hamazortzi urtera arte, ba, ikasi bata eta ikasi bestia!

20. Peora (atari) bakoitzean lantegi bat

- **Erref:** AB-086/010
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:12:22. **Bukatu:** 00:13:32
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria

Laburpena:

<p>Lagun batek (Bonifacio Martínez) eta berak, tailerra ipini zuten, baina berehala gerra etorri zen. Eibarren peora (atari) bakoitzean tailer bat. "Mailua eta dinbi-danbia". Orain lantegi asko hutsik daude.</p>

Transkripzioa

- Azkenean tailerrean jarri zinen.

- Bai.

- Zeurea zen tailerra jada.

- Bai. Lagun batekin, bai. Majua zan, Bonifacio Martínez. Bai, bere aitta zan beste artista bat damaskinuan. Eta bixok ekin genduan, baiña, ez dakitt, urtebete pasau eta tas!, gerra etorri zan eta bixok...

- Gerra. Ze, hor entzuna daukat nik, ez dakit egia den, ez den, ez dakit. Baina atari bakoitza —hemen pegoria esaten diozue—, Eibarko pegoria bakoitza fabrika bat zela, lantegi txiki bat zela.

- Bai, hori Plazenzian-eta be bai! Hori... e... txoko baten, edozein tokittan ikusten zan taladro bat edo beste eta, en fin!

- Mailua, jungura...

- Maillua eta dinbi-danbia, hori bai. Akabo! Zela edo hala, jentiak lana egitten zeban. Bai, hori bai.

- Eta gaur, horrela lantegiak hutsik ikustea?

- Bai, horixe tristia! Lantegixak hutsik, eta guk zer gehixago bihar, toki gehixago bihar eta dirurik ez sartzeko!

21. Eibartarrak eta plazentziatarrak umore giroan

- **Erref:** AB-086/012
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:15:23. **Bukatu:** 00:15:53
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

<p>Umorea. Armagintza; Paulinoren aita kainoigina.</p>

Transkripzioa

- Plaentxitik Eibarrera umorea izango da.
- Bai, haundixa gaiñera, haundixa!
- Eibartarrek plaentxiarren kontra, hangoek hemengoek kontra.
- Kontrarik ez, danak lagunak. Gure aittak be lana egitten zeban plaentxiatarrentzat eta eurak be, hárek be ekartzen zeben hona, eta, en fin! Armeruak asko ziran, ba, eta gure aitta kaiñoigiña zan eta holan pasatzen zan gauzia!

22. Gerra Zibilean, San Andres batailoian

- **Erref:** AB-086/013
- **Iraupena:** 0:14:41. **Hasi:** 00:15:53. **Bukatu:** 00:30:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Gerrara boluntario 18 urterekin. San Andres batailoia. Beasainera lehenengo. Frontea Eibarren; Otxandio, Bilbo, Laredo... Leonera preso eraman zuten. "Batallón de Trabajadores"ekin Nafarroara joan zen; gero, Terueleko frontera. Handik Bartzelonara eraman zuten eta Gobernu Militarrean marrazkilari bezala egon zen. Gerra amaitu zenean, mobilizazioa etorri zen eta soldadutza egin behar izan zuen.</p>

Transkripzioa

- Eta gerra. Hori beste kontu bat da. Bestelako tristura bat, bestelako mundu bat, ordura arteko ilusio guztiak hankaz gora...
- Bai, famelixak apurtu, eta... bai!
- Zuk hamazortzi urte zenituen.
- Bai, ni hamazortzi eginda. Abrillekua naizenetik, gerriak urten zeban eta lehelengo egunetik hasi giñan gu hor zihar.
- Baina zeure borondatez joan zinen? Boluntario?
- Bai, bai, boluntarixo. Orduan, bueno, jaten eta emoten zebela eta hau eta bestia, eta txanpon batzuk eta... Bueno, aurrera! Trintxerak egiñ eta benga! Ez zeguan danontzat lain fusillik, baiña egoten zan fusil bat lau edo bost lagunentzat ezer estuasunik baldin bazan jaurtitzeko eta zera, eta bestela trintxerak egin, zakuak bete, telefonuak e...
- Hariak.
- ...harixok erabilli trintxera batetik bestera eta holan. Horixe zan gure lana. Bai.
- Orduan armamentu, instrukzio eta horiek guztiak?
- Orduan instrukziñua neri ez jatan tokau. Francoren denporan instrukziñua, orduantxe ikasi!
- Gerra pasatu eta gero?

- Gerria pasau eta gero. Orduan ez neukan nik bildurrik! Hor konpon!
Orduan, jolin!: “¡Ahora sois soldados de España!”. Eta han danak firme eta:
“Ahora no sois prisioneros, ahora sois soldados de España”. Hori entzun
nebanian: “Ahora decid lo que queráis”, gure artian. Hamen ez jagok tirorik
eta hor konpon!

- Bale, konforme. Lehenengo egunetik beraz, ze ibilbide egin zenuen zuk?
Zu —lehen esan didazu—San Andres batailoikoa izan zinen.

- Bai, baiña hori gero etorri ziran. San Andres batailloia, "zarpadores".
Eibartar bat zan —eibartar kubano bat zan— zera, Sarasketa. Eta harek
erabiltzen ginduzen gu. Ez dakit ba nik, injenierua ala zer zan edo, eta ha
gizon majua zan eta ha ibilli zan frentiak guriak zertzen: frentiak erakutsi,
eta zela gorde bihar giñan eta atakia baldin bazatorren zertu, eta en fin!
Han ofizial bat edo beste be egoten ziran. Ofizialak be, zer? Geure
modukuak, ez estudixo... Soldautzia eginda eukenak eta, batzuk
sargentoraiño igotakuak eta, hórrek gero ba...

- Kapitan gutxienez izango ziren horiek!

- Bai ba! Haundixak, bai jauna! Eta hamengo basarritarrak ziran.
Basarritarrak, igeltsero eta holakuak! Eta hárekin, benga, aurrera eta
atzera.

- Aurrera eta atzera, zu non hasi zinen lehenego?

- Ni Beasaiñen.

- Beasainen hasi.

- Beasaiñen. Han, lehelengo reketiak handik sartzen ari ziran eta Eibartik
hara, benga! Ba, kamioikada bat... Por ejemplo, kamioikada bat, ezta? Eta
igual juaten giñan hogeit lagun edo hogeta bost, eta ez ziran juango sei
fusill. Jo, háren kontra! Hárek instrukziñua, ofizialak eta... zer? Eta gaiñera
noixian behiñ artillerixiakin, daunba! Jo! Háren kontra! Baiña gaztiak ez
dau orduan peligrorik ikusten beste batzuk albuak eta ikusi ezkerro, eta bai,
kaiñonazo bat edo beste inguruan, eta makurtu eta braust!, eta azpizan!
Horixe zan gerria! Erromerixa bat bezelakua! Noixian behiñ ikusten
genduan bat heriduta edo, eta hartu haura eta lagundu zerian, eta beste
bat: fulano hil dala, eta ha emoziónua eta, háretxek ziran lehelengo
eguneko zerak. Baiña... e! Jolasian! Lehelengo egunak jolasak bezelakuak
ziran!

- Gero etorriko zen gogorrena!

- Gero, gero, bai: “E! Zerkua datorrela!, ¡Cerca!, E, eta kontuz!”. Eta
erderaz eta euskeraz ofizialak eta bestia eta: “Atzera egin bihar dala!”. Eta,
joder! Zumarragan zihar, benga!

- Atzeraka?

- Atzeraka! Eta Eibarren geratu zan: Eibar eta Kalamua eta... Bai, hórretxek
ziran nere lehenengo egunak. Gero Otxandixon be ibilli giñan!

- Otxandiox gogorra izan zan, ezta?

- Bai, Otxandiox gogorra. Lehelengo bonbardeua hantxe ezagutu
genduan, Otxandiox. Bai, ni ez nenguan herrixan. Kanpuan nenguan,
ezta? Baiña herrixan, e... bai!

- Gero handik atzeraka, Bilbora.

- Atzeraka, ba, atzeraka-atzeraka, Bilbora! Gero, e, Bilbotik be, atzera eta
atzera-atzera eta Laredon, e, ba...

- Barrura.

- ...barrura. Italianuak harrapau ginduezen, eta, en fin!

- Eta oraindik, kasik esan liteke... Bueno garai hartan hemeretzi urteko
mutila, mutila zan!

- Bai!

- Nor ba zan. Hemeretzi-hogeit urteko...

- Bai! Esperienzia gitxi, ezta? Herrittik urten barik eta esperienzia gitxi
gerrarako eta edozertarako! Klaro, gu lanian bakarrik... Besterik ez

geunkan guk! Lan puxkat egiñ eta haxe zan gure bizimodua! Guk, e, zer? Gerran, bateron batek agindu biharra: “Hau egiñ eik”, edo “Bestia egiñ eik”, edo “Makurtu hari!” eta...

- Baina kasik esan liteke... Nik esan dut: Mutila zen bat hogeitertekin, hogeita bat urterekin, hemeretzi urterekin, baina hala ere, oraindik zuk esaten duzuna esperientzia gutxi, gaztetxo gerra egiteko!

- Bai, bai, bai. Gaztetxo. Gaiñera instrukziñorik egin bage, manejourik be ez fusillanik, han bertan erakusten zebena, frentian. Baiña esaten doguna, fusil bat sei lagunentzat! Bat jausten bazan ba, bestiak hartu eta holaxe!

- Zu telefonoarekin ibili zinen gehienbat.

- Bai.

- Nahiko peligr osoa ez da hori, telefonoarena? Haria tiratu behar izatea eta? Batetik bestera eta?

- Peligr osoa, peligr osoa! Baiña, hor sasoi horretan peligrorik ikusten da ala? Hor, peligrua, albuana bateron bat jausten baldin bazan, orduan ikusten zan: “Joño! Hi! Hau eta bestia, eta hau heriduta, eta benga hi, hartu eta benga behera!”. Horixe izaten zan! Baiña peligr hori, dinbi eta danba!... Hantxe ibiltzen zan jendia!

- Paulino, Laredo.

- Bai, Laredo.

- Eta han barrura, preso. Handik nora joan zineten preso?

- Handik, zerera, León. “Batallón de trabajadores” formatzen ari ziran prisioneruekiñ. Eta hantxe, gero formau ziranian “Batallón de trabajadores”, “destinos”. Bueno, da, eta bestia! Naparruara tokau jatan. Han e, Andosilla inguruan edo, Carcar eta hórrek herri txikixok eta. Ofizial bat, —hau esatekua da— falangistia zan, bere zerekiñ eta, e! Baiña gizon majua! Alfereza zan, alferrez Rufino edo. Eta harek gu defenditzen ginduezen gizon moduan. Berak eukiko zeban igual bere falangismua barruan edo, ezta? Baiña han ibilli ziran Tolosako —esan leike?— reketiak, gipuzkuakuak eta, enteratzen ziranian gipuzkuarrak zegozela gure batailloietan, billa etortzen ziran, billa etortzen ziran. Eta bildurtu egin zan. Gure lagunak —bi edo hiru— eta esan zeben: “Hórrek bazetozek”, eta... danok gaztiak! Baiña bat musikua zan gaiñera, eta zera, eta zeragana juan zan, alferrezagana. Alfereza ona zan ba! Gurekiñ ondo portatzen zan! Bai, bai, juaten zan Carcar-en hara eta pagatzen zeban han, tak!, —orduan dirua zan— hiru duro igual eta: “Los chavales que entren en este bar que tomen vino”. E, holan! Ona, gizon ona!

- Bai, bai, gizon jator horietako bat.

- Bai. Eta harengana juan ziran eta: “Mi alferrez: aquí andan algunos que nos quieren y nosotros —ya puede pedir informes nuestros— en el pueblo nos hemos portado como unos ciudadanos corrientes. No nos hemos metido en política ni nada, pero sabemos que andan buscando”. “¡Coño! Buscando, ¿eh? Muy bien”. Pistolia ipiñi zeban eta: “A ver si me indicáis quiénes son”.

- Berak hori?

- “A ver si me indicáis quiénes son. ¡No se van a mover!”. Jolin! Tira, nasaittuta geratu ziran mutillak. Beti bide onduan ibiltzen zan eta zera, baiña harek pistolia gertu zeukan, kargauta. “A ver si me indicáis quiénes son. A ver si veo”.

- Edozer gertatuta ere, bera prest.

- Bera prest defenditzeko. Hórretxek dira guardiak eta “tengo responsabilidad”, e! Presuak giñan, baiña...

- Bera nor zan!

- Bai.

- Zu, beraz, Nafarroan egon zinen eta gero berriro soldadu bialdu zintuzten gerrara edo...

- Bai, trintxerak egitten berriro zerera, Teruel-ko frentera.
- Negu guzti hura pasatu zenuten!
- Negua, bai. Negua, jo, gogorra! Baiña, zer? Eguzkixak urtetzen zeban eta dana zorriz beteta genguazen eta kendu geure erropa zaharrok, uretan sartu narru gorririk, han jo-eta emon garbittua gorputzari. Garbittu bat ez, ura pasau, ez geunkan jaboirik eta ezer. Hamazazpi gradu!
- Zeropetik.
- Bai, azpittik.
- Bai, bai, bai.
- Han, jo-eta garbitzen zertu, sikatu zela edo halan eta jantzi. Zorrixak kendu ezin! Jertsixak ondiokan barri samarrak, onak, ezta? Baiña, bueno, hárek egosi egin bihar ziran! Benga!
- Hor hotzak hildakorik ere izan omen zan, e!
- Bai, egongo ziran. Bai, bai, bai.
- Teruelgo hortan...
- Bai, hotzak hildakuak, bai!
- Eta gero, gainera, frente oso gogorra izan zan hori. Hildako asko eta...
- Gogorra! Bai, atzera eta aurrera ibilli zan eta! Kapitala —Teruel— hartzen zeben batak eta gero bestiak. Eta buelta bi edo emon zeben han eta, en fin! Bai, gogorra izan zan haura! Nere osaba bat hantxe hil zan. Nere aittaren anai bat, bai.
- Eta handik Barzelonara izan zan?
- Handik gero, ba, gerria amaitzen zoian eta Barzelonara be, ba preso oindio. Baiña Barzelonan, ba, hor, martxuaren azkenerutz: “Se ha terminado la guerra y esto y lo otro”. Eta, “Joño! Si se ha terminado, pues ¡está bien!”, danok han zertzen genduan, bai. Eta, bueno, amaittu zala gerria, Francok: “Tal, esto, lo otro, el primero de abril...”. Bere triunfo eta bere guztiok eta: “Bueno esan genduan danok pozik”. Bueno, gerria galduta, baiña danok pozik. Eta gero han espezialidade billa hasi ziran, eta: “¿Usted qué oficio tiene?”. “Yo, pues dibujar, grabar, y tal y cual”. O sea ke ofiziuak aparte. “Bueno, usted a Barcelona”. Barzelonan, zerian, "Gobierno Militar"ian.
- Ofizinista edo.
- Dibujante! Hango arkitektueri-eta zubixak eta etxiak han jausi ziranak-eta, hari zera, háleri kopixak egiñ eta háleri laguntzen. Háleri laguntzen.
- Lan nahiko lasaia, orduan!
- Bai. Eta gero, ba, denpora...
- Baiña...
- Zelan?
- Ez, zerbait pagatzen al zizuten lan horrengatik?
- Bai, sei errial egunian, soldauak baiño gehitxuago. Esplotauak giñan baiña, esplotauak! Bueno, en fin! Isillik egon bihar! Nundik e, gure etorrixa edo gure jatorrixa... jatorrera, ba, “Estos son presos”, y...
- Bai, bai, bai. Baina oraindik preso zeundeten, soldadu eta dana ibili eta gero?
- Ez, ez. Behin soldau egiñ ezkerro, ez. Ke ba! Oiñ: “Hori handik etorri da”.
- Klaro, nondik zentozen, hori...
- Bai, horixe! Horixe zan. Baiña ofizial batzuk katalanak eta hárek ondo portatzen ziran. Eta euren etxerako... Bai ba!, hárek be, ba, gerria amaittu zanian, ba, falta ziran arkitektuak euren herrixetan. Hárek be, gu bezela, bata falta, bestia hil dala, bestia Frantziara jua dala... Kataluña be zeguan Euskal Herrixa bezela, dana zertuta, deseginduta, akabo! Eta háleri laguntzen ni. Kopixak egiñ eta zera, eta... Batian juaten nintzan euren etxietara eta hantxe beren ofiziñan kopixa batzuk egiñ, eta bueno!
"¡Alguna propina me daban!" Holaxe, bizi!
- Bueno, kejatzekeo behintzat ez.

- Keja? Ez, keja ez. Jaungoikuari eskerrak dana ondo urten jatan neri!
Batzueri ez, beste batzueri bai!
- Baina hor okerrena-okerrena azkenean etorri zan, ezta? Dana bukatu eta gero, soldadutza egin behar!
- A, bai! Gero etorri zan mobilizaziñua. Hasi ziran amerikauak Italian sartzen: "Invasión de Europa". Bueno, hasi ziran eta berriro mobilizau ginduezen . Bueno, beste... ez dakit nik, gerria amaittu arte, ba akabo! Jo! Bueno, amerikauak eurak zertu ziranetik eta, bueno, beste urte bi pasau ziran etxetik kanpora.
- Total, hamazortzi urtekin irten...
- Eta hogeta laukiñ edo, buelta.

23. Eibarko Artisten Elkarte

- **Erref:** AB-086/018
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:43:40. **Bukatu:** 00:46:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:

<p>Artea, mundua ikusteko modu bat. Eibarko artisten elkarte, Cleto Unzuetak sortu zuen.</p>

Transkripzioa

- Lehen nik aipatzen nuen hasieran eskua, aipatzen nuen artea, artea eta eskuak lotuta daudela... Baina esan behar da artea munduaren ikuspegi bat ere badela, mundua ikusteko modu bat.
- Bai, bai. Toki askotatik gaiñera! Literatuak bezela, pintoriak be beren estilua eta hartu-emonak alkarrekin; batzuk hasarre, beste batzuk ez: "Hau holan dok...", hori danekua. Elixo barruan be bai, eta artian be bai, lanian be bai, danian dago kompetenzia edo hartu-emono edo zer esana.
- Zer da Goruntz ?
- Goruntz? Goruntz, gure lagun batzuk sortu zebena. Ni ez nintzan sartu han! Ez, ez. Baten etorri zan Oteiza zerera, estudiora, eta han ikusi genduan Oteiza eta nik han neukan gauza raro bat eginda eta harek esan zeban: "¡Este es muy bueno!". Eskultura txiki bat zan eta: "Muy bueno, bai! Heure klasekua dalako!", nik isillik.
- Goruntz, azken batean zen artista kuadrilla bat, ezta?
- Bai, kuadrilla bat, bai. Baiña hori da izen bat geratu dana, izen bat. Baiña danak sakabanatuta: bata Deban bizi dala, bestia —ez dakit— Bilbon ala, Eibarren beste bat eta zera, eta... en fin!
- Baina zeu, Eibarko artisten elkarteko bazara?
- Bai, bai, honbre! Urtietan! Urte batzuk, hogeta urtiak edo, izango giñan. Hori sortu zebana, Cleto Unzueta. Hori izan zan zera, idazten zeban pixkat, periodikuetarako artikulo koxkor bat edo beste, eta gizon argixa zan! Eta, en fin, artisten laguna eta ha sartu zan Eibarren aiuntamentuan eta, en fin, toki bat guretzat aukeratu zeban: eskolak. Beste eskola berri batzuk egin zittuen Eibarren eta hara pasau zittuen umiak. Guretzat lokal bat majua eta handik hasi giñan eta...
- Zenbat lagun juntatzen zineten?
- Lehenengo, ni maixo bezela egon nintzan han, eta orduan hamabi-hamalau bat lagun bai. Etortzen ziran gaztetxuak eta... Bai, eta hárek pare bat ordu egunian duan. Bai, ba! Sozidarian...

24. Artea Paulino Larrañagaren ikuspegitik

- **Erref:** AB-086/020
- **Iraupena:** 0:04:24. **Hasi:** 00:52:12. **Bukatu:** 00:56:36
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

<p>Artea Paulinoren ikuspegitik. Artetik bizitzea oso zaila dela dio; zortea behar da. Erakusketa gutxi egin ditu.</p>

Transkripzioa

- Artea... Orain ikusi zaitut sututa, berotuta, eta lehen esan dizut: "Artea askorentzat erlijio modukoa da". Eta sentitzen dut zure barnean ere, galgara bezela egiten duela, irakiten bezela.
- Bai, bai. Gustora dihardut nere lanak egitten eta beste batzueri bultza egitten aurrera urten daixen. Horixe da neria! Eta hori da, ba, erlijioa bezela, baiña "es una vocación". "Vocación".
- Baina, ha hor. Gernikatik etorri zinen eta hau —ez dakit— lantegia da, akademia da?
- Akademia ezin leike esan. Nik ez dot zentimo bat pagatzen ezer eta...

Hau da nere estudio bat eta hónek etortzen dira nere billa zerbait ikastera. Nik ezin neike! Gaiñera nik daukaran soldatiakin! Sekula ez naiz diruakin sartu eta! Oindiok hamaika milla duro besterik ez dittut jasotzen nik hainbeste urtian lanian jardunda, pentsau be ez! Zera, eta hau eta bestia eta: “¿Qué categoría quiere usted?”, berrogei urte nittuala. Eta: “A mí el más barato”. Eta oin nago... edozein langillek nik baiño doblia irabazten, erretirauta, nere lagunak eta.

- Eske hori da galdetu nahi nizuna: artetik bizi al daiteke?

- Artetik bizi... Bueno, bai, lagunak euki ezkerro, baktotxak hainbeste emoten detsuala... Baiña bestela,

"con cincuenta y cinco mil pesetas"...

- Ez dago, ez dago, ez dago! Zulora, baina azkar asko gainera!

- Horixe ba! Horixe da!

- Eta garai haietan oraindik gutxiago seguruenera!

- Zela?

- Esan nahi dut, 60. urtean, esaterako. Orduan apenas errezago! Pintura eta... nork erosi behar ditu gauza hauek?

- Bueno, nik esposiziño gutxi egin dittut eta ondo urten! Ondo urten! Baiña, ez dago, ez dago. Artetik bizi izateko, suertia, batzuk badauke suertia ezta? Suerte haundixa dauke batzuk. Edozein kaxkarkerixa egiñ eta ta! Eta joño! Prensia eta... ti, ta, ta, eta: “Ene! Aurrera doia hi fulano!”. Eta: “Ene, zela ba?”. “Aurrera doia! Batian Donostian, hurrengo Madrillen, hurrengo Bilbon, esposiziñuak”. “Zenbat saldu dittuk?”. Eta: “Batian hamabi, bestian zera...”. Eta: “Ene!” Aurrera, aurrera doiaz! Hortxe dago ba! Hori egitten eta... Iñor ez da atrebitzen holakorik egitten, e! Inportanziarik ez noberaren buruari! Klaro, hor hori, eta...

- Beethoven, musika?

- Bai, Beethoven. Hori arpegixori hartu zeretik erretratua honen... diskuen azaletik eta: “Egurrian egingo dot hau”. Eta benga, egurra; gero, hórrek bestiok, norberak konposiziño bat egin: bioliña, arpia eta zera, eta holaxe!

- Artista ari ginen aipatzen, artista. Bizi ote daitekeen edo bizi ezin ote daitekeen bere lanetik, bere gauzetatik, saltzen den, ez ote den saltzen. Baina hasieran esan dugu eta ni sinistuta nago: ero samarra dela eta artistak irabazten duen dirurik gehiena bere arterako eramaten duela, benetakoak behintzat.

- Bai. Batzuk suertia dauke eta saldu egitten dabe, beste batzuk ez dabe... Ni neu zera naiz ba, nerekorra. O sea ke ez naiz... beti bultza eginda urten dot nik zera, esposiziño bat egittera. Eta beste batzuk dauke hori erreztasunori, zerbait egiñ eta hau eta bestia eta da!, agertu eta saldu eta aurrera. Baiña han bertatik bizi izateko gatxa da, gatxa.

25. Gazte kontuak; La Salletik Txoparengana eta Txopanetik Cayetano Careaganera

- **Erref:** AB-865/001
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Gazte kontuak; La Salletik Txoparengana eta Txopanetik Cayetano Careaganera

26. Txoparen eskola; oroitzapenak

- **Erref:** AB-865/002
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Txoparen eskola; oroitzapenak

27. Asociación de Artistas Eibarresesen sorrera

- **Erref:** AB-865/003
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:

Asociación de Artistas Eibarresesen sorrera

28. Taila modan egotetik ez egotera pasatu zenean "Txopa" lan gabe geratu eta Paulinok Careagarengana eramaten du

- **Erref:** AB-865/004
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Taila modan egotetik ez egotera pasatu zenean "Txopa" lan gabe geratu eta Paulinok Careagarengana eramaten du

29. Lan asko beste material batzuekin

- **Erref:** AB-865/005
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:

Lan asko beste material batzuekin

30. Cayetano Careagaren lana

- **Erref:** AB-865/006
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua

Laburpena:

Cayetano Careagaren lana

31. Gerra garaia; San Andrés batailoia

- **Erref:** AB-865/007
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Gerra garaia; San Andrés batailoia

32. Juanito Mitxelena; artista handia

- **Erref:** AB-865/008
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Juanito Mitxelena; artista handia

33. Gerra garaia; Santoñan preso, “Batallón de Trabajadores”

- **Erref:** AB-865/009
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Gerra garaia; Santoñan preso, “Batallón de Trabajadores”

34. Gobernu Militarrean ingeniariarentzat eta arkitektoentzat lanean

- **Erref:** AB-865/010
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Gobernu Militarrean ingeniariarentzat eta arkitektoentzat lanean

35. Bartzelonako portuan jendeak Frantziatik Argeliara egiten zuen bidea ikusten

- **Erref:** AB-865/011
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Bartzelonako portuan jendeak Frantziatik Argeliara egiten zuen bidea ikusten

36. Gerra garaia; Espainiako Itzuliko ziklistak mugara

- **Erref:** AB-865/012
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Txirrindularitza

Laburpena:

Gerra garaia; Espainiako Itzuliko ziklistak mugara

37. Bartzelonako frontoi txikian Eibarko raketistak jokatzeko zuten

- **Erref:** AB-865/013
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Raketistak

Laburpena:

Bartzelonako frontoi txikian Eibarko raketistak jokatzeko zuten

38. Eibartarrak langile finak

- **Erref:** AB-865/014
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria

Laburpena:

Eibartarrak langile finak

39. Olabe: artista fenomenoa

- **Erref:** AB-865/015
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Olabe: artista fenomenoa

40. "Matxari" eta León Sarasketa Parisera joan zireneko kontuak

- **Erref:** AB-865/016
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

"Matxari" eta León Sarasketa Parisera joan zireneko kontuak

41. Juan San Martin: gizon abila

- **Erref:** AB-865/017
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Juan San Martin: gizon abila

42. Txomin Martinezek Paulinori bere tailerrea toki bat egiten dio

- **Erref:** AB-865/018
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Txomin Martinezek Paulinori bere tailerrea toki bat egiten dio

43. Damaskinadoreak Eibarren; Matxari, Careaga eta beste batzuk

- **Erref:** AB-865/019
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua

Laburpena:

Damaskinadoreak Eibarren; Matxari, Careaga eta beste batzuk

44. Grabatugintza; emakumeek etxeetan grabatzen

- **Erref:** AB-865/020
- **Iraupena:** 1:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 01:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Grabatua

Laburpena:

Grabatugintza; emakumeek etxeetan grabatzen

45. Asociación de Artistas Eibarreses: Careaga buru

- **Erref:** AB-866/002
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Asociación de Artistas Eibarreses: Careaga buru

46. Marino Plaza eta beste eibartar asko

- **Erref:** AB-866/003
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Marino Plaza eta beste eibartar asko

47. Asociación de Artistas Eibarreses. Cleto UnzuetaK lokal bat eskatzen dio udaletxeari

- **Erref:** AB-866/004
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Asociación de Artistas Eibarreses. Cleto UnzuetaK lokal bat eskatzen dio udaletxeari

48. Paulinoren lehenengo erakusketa Eibarren Klub Deportiboan

- **Erref:** AB-866/005
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:

Paulinoren lehenengo erakusketa Eibarren Klub Deportiboan

49. Beorlegui, Eibarko artistarik onena Paulinorentzat

- **Erref:** AB-866/006
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Beorlegui, Eibarko artistarik onena Paulinorentzat

50. Txopitea, artista ona

- **Erref:** AB-866/007
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Txopitea, artista ona

51. Macarrón artista eta lagun handia. Erakusketa baterako Eibarrera ekarri zuten

- **Erref:** AB-866/008

- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Artistak

Laburpena:

Macarrón artista eta lagun handia. Erakusketa baterako Eibarrera ekarri zuten

52. Erakusketak antolatzen

- **Erref:** AB-866/009
- **Iraupena:** 1:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 01:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:

Erakusketak antolatzen

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-05-10

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com